

UWAGI
do projektu rocznego Programu współpracy samorządu wojewódzkiego
z organizacjami pozarządowymi na rok 2017

Z roku na rok Roczne programy współpracy samorządu wojewódzkiego z organizacjami pozarządowymi są coraz lepiej formułowane. Także projekt Programu, który jest obecnie poddany konsultacjom, jest dobrej jakości. Jednak z uwagi na to, że Urząd Marszałkowski bardzo często nadaje ton innym samorządom gminnym i powiatowym, warto dołożyć starań, aby dokument był możliwie najlepszy i stanowił wzór dla innych samorządów. Stąd szereg uwag dotyczących zapisów projektu Programu.

Analiza projektu Programu dokonana została w kontekście *Programu Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2021* przyjętego Uchwałą Nr VIII/190/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r.

Ww Program zawiera zapis: *W rocznych programach współpracy, uchwalanych przez Sejmik Województwa, wskazane będą zadania szczegółowe w zakresie przedmiotowym wieloletniego programu wymienionym w części 4.*

Program zawiera poniższe cele:

Cel główny:

Wzmocnienie kapitału społecznego w województwie warmińsko-mazurskim przejawiającego się coraz większym współdziałaniem różnych podmiotów: społecznych, publicznych i prywatnych w realizacji zadań publicznych poprzez coraz efektywniejszą, opartą o przyjęte zasady, rozwijającą się współpracę samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w kształtowaniu polityk publicznych.

Cel 2. Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych samorządu województwa, w tym zadań finansowanych z funduszy innych niż budżet Województwa.

Cel 3. Rozwój potencjału organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego oraz wspieranie dywersyfikacji źródeł finansowania ich działalności.

1. Kwestia celów współpracy w rocznym programie współpracy

Roczny program współpracy powinien być ze swej istoty, krótki, operacyjny, realizujący cele i działania zawarte w Wieloletnim Programie Współpracy.

W rzeczywistości Program roczny zawiera szereg bardzo ogólnych celów, z reguły szerszych niż cele określone w Programie wieloletnim:

Celem ogólnym współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi jest

zwiększenie efektywnej realizacji zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz mieszkańców regionu.

Podejmowana współpraca ma przyczynić się do:

- 1) rozwoju kapitału społecznego regionu;
- 2) wzmocnienia potencjału organizacji sektora pozarządowego;
- 3) zwiększenia wpływu i udziału sektora pozarządowego i społeczności lokalnych w kreowaniu polityki społecznej i gospodarczej w Województwie, realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego oraz innych programów i strategii regionalnych;
- 4) poprawy jakości życia obywateli województwa, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych, w szczególności w zakresie zdrowia, polityki społecznej, kultury, kultury fizycznej, turystyki, aktywności społecznej, bezpieczeństwa publicznego – zapewnienie realizacji usług publicznych;
- 5) promocji i rozwoju ekonomii społecznej;
- 6) integracji podmiotów publicznych i pozarządowych kreujących i realizujących politykę lokalną i regionalną w sferze zadań publicznych – rozwój partnerstwa publiczno-społecznego;
- 7) powstania innowacyjnych rozwiązań realizacji zadań w różnych obszarach pożytku publicznego;
- 8) promocji Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
- 9) zwiększenia wiedzy i świadomości instytucji publicznych, mieszkańców i innych podmiotów nt. roli i funkcjonowania sektora pozarządowego w regionie.

Należy zwrócić także uwagę na zapis celów w poszczególnych Priorytetach. Cele są bardzo szerokie, w żaden sposób nie są sformułowane o zasadę SMART. Jednym z przykładów jest zapis celu w Priorytecie X: *Cel 2: Wzrost kapitału społecznego i ludzkiego na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego*. Nie jest realna realizacja tego celu w ciągu roku realizacji Programu.

Wniosek

Z uwagi na konieczność spójności obydwu dokumentów wnioskujemy o zawężenie celów Programu rocznego i nawiązanie ich do trzech celów Programu wieloletniego. (Zasadne jest nawet dokładne powtórzenie celów Programu wieloletniego).

Należy zawęzić cele poszczególnych Priorytetów.

2. Układ dokumentu – trzy płaszczyzny współpracy

We wstępie do projektu Programu zawarty jest zapis:

Treści zawarte w programie uwzględniają 3 obszary współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z Modelem współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tj.:

- 1) włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych,
- 2) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych (zawarto wykaz zadań zleczanych),
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności.

Konsekwencją tego zapisu powinno być skonstruowanie układu dokumentu w taki sposób, aby odzwierciedlał te główne obszary współpracy.

Warto przypomnieć, że wspomniane 3 płaszczyzny współpracy zawierają szereg obszarów, które warto zawrzeć w projekcie Programu, bo dopiero opis wszystkich form współpracy da pełny obraz współpracy:

I. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych

Obszar 1: Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań

Obszar 2: Wzajemne informowanie się samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych o planach, zamierzeniach i kierunkach działań.

Obszar 3: Współtworzenie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe strategii i programów realizacji polityk publicznych oraz rozwiązań instytucjonalnych.

Obszar 4: Konsultowanie przez samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe założeń projektów i aktów normatywnych oraz zasad realizacji innych przedsięwzięć.

Obszar 5: Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy wdrażaniu polityk publicznych

Obszar 6: Uczestnictwo organizacji pozarządowych w ocenie realizacji polityk i programów.

II. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych

Obszar 1: Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych

Obszar 2: Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych

Obszar 3: Partnerstwo projektowe w realizacji zadań publicznych

III. Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności

Obszar 1: System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych

Obszar 2: Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych

Obszar 3: Partnerstwo lokalne

Warto zwrócić uwagę, że ww podział koresponduje z trzema głównymi celami Wieloletniego Programu Współpracy.

Przy takim układzie poszczególne Departamenty powinny zawrzeć informacje o swoich działaniach w zakresie współpracy w odniesieniu do 3 obszarów:

- 1. współtworzenie polityk publicznych**, czyli współpraca organizacji z samorządem na rzecz opracowywania i aktualizacji dokumentów strategicznych, dokonywania diagnozy, konsultowanie, monitoring, ewaluacja.
Oznacza to, że w programie powinien pojawić się zapis o tym, że np.:
 - w roku 2017 będzie aktualizowany lub tworzony konkretny dokument strategiczny, że w tym celu powołany zostanie zespół złożony także z organizacji pozarządowych (albo zaproszona zostanie do współtworzenia tego programu Rada Działalności Pożytku Publicznego lub inne istniejące ciało dialogu/zespół), że dokonana zostanie diagnoza na potrzeby tego programu, przeprowadzone zostaną konsultacje itp;
 - odbędą się konsultacje projektów aktów prawa miejscowego dotyczącego działalności statutowej organizacji pozarządowych;
 - nastąpi monitoring lub ewaluacja śródkresowa jednego z programów, w czym weźmie udział grupa organizacji/ciało dialogu/zespół;
 - podjęte zostaną inne konkretne działania w zakresie tworzenia polityk publicznych, zgodnie z obszarami zawartymi w płaszczyźnie pierwszej Modelu współpracy.
- 2. realizację zadań** określonych w ww dokumentach, czyli zlecenie/powierzenie zadań lub ich współrealizacja w partnerstwach projektowych przez Departament;
 - ta część programu jest najobszerniej opisana;

- jeżeli departament/biuro zamierza utworzyć partnerstwo projektowe, ta informacja powinna zostać podana w tym miejscu.

3. **tworzenie infrastruktury współpracy** czyli działanie na rzecz integracji sektora, współpraca z branżą danych organizacji (np. pomocowych/sportowych/kultury), współpraca z reprezentacją sektora, tworzenia i funkcjonowania ciał dialogu obywatelskiego, udział w partnerstwach lokalnych itp.
- tu należy wymienić także planowane konferencje, fora, debaty z udziałem organizacji itp.

Jest dla nas niezwykle ważne, aby organizacje nie kojarzyły się z tylko z konkursami grantowymi – pozyskiwaniem środków finansowych, ale przede wszystkim z troską o dobro wspólne społeczności lokalnej w której działają. Ta troska wyraża się współdziałaniem w kreowaniu odpowiedzialnego rozwoju lokalnego czyli udziałem w tworzeniu dokumentów strategicznych określających cele i działania potrzebne do rozwoju. Do tej pory w programach współpracy najbardziej akcentowane są kwestie finansowe, które są dla organizacji bardzo ważne, jednak muszą wynikać z uprzedniej wspólnej pracy nad dokumentami strategicznymi. Chcemy to podkreślać poprzez stosowne zapisy w Programie.

Należy podkreślić, że Priorytet XIII *Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego* za realizację którego odpowiedzialne jest Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego jest sformułowany zgodnie z trzema płaszczyznami współpracy i stanowi znakomity przykład opisu sugerowanego podziału.

Wniosek

Każdy Priorytet powinien być złożony z 3 części:

1. Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych.
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności.

Każdy Departament powinien wypełnić poszczególne części swoimi działaniami planowanymi na rok 2017.

Wniosek

Program należy uzupełnić o informację na temat współpracy instytucji samorządu wojewódzkiego z organizacjami zgodnie z kluczem 3 płaszczyzn współpracy. Między innymi należy poinformować organizacje o planowanych przez te instytucje konkursach grantowych dla organizacji. (Takie konkursy były realizowane w roku 2016).

3. Wstęp do Programu

Wstęp zawiera szereg ogólnych zapisów. Z punktu widzenia potrzeb organizacji pozarządowych, bardziej właściwe byłoby syntetyczne scharakteryzowanie zamierzeń samorządu wojewódzkiego w roku 2017 odnośnie współpracy z sektorem obywatelskim. Np. na co w sposób szczególny samorząd wojewódzki będzie zwracał uwagę w tym roku (np. partnerstwa projektowe), jakie rocznice chce podkreślić (np. ważnego wydarzenia), jakie innowacyjne działania zamierza uruchomić (np. regranting) itp.

Taki krótki opis dałby organizacjom realny obraz współpracy w nadchodzącym roku.

Wniosek

Wstęp do Programu powinien zawierać syntetyczny opis planowanych zamierzeń samorządu wojewódzkiego w 2017 roku w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

4. Wskazanie rzeczywistych konkursów ofert w ramach Priorytetów

Program powinien zawierać informacje na temat planowanych przez departamentu/biura/instytucje samorządowe konkursów ofert w 2017 roku wraz z planowaną kwotą na ich dofinansowanie oraz przybliżoną datą ogłoszenia konkursu. Tak sformułowane zapisy pozwolą na przygotowanie się organizacji do konkretnych konkursów ofert. Z uwagi na to, że w niektórych przypadkach sprecyzowanie informacji jest utrudnione ze względu na czynniki zewnętrzne, należy w nowym punkcie opisać warunki realizacji konkursów i zawrzeć tam informacje o możliwości ewentualnych zmian w przedmiocie, kwocie i terminie ogłoszenia konkursu.

Wniosek

W poszczególnych Priorytetach Programu powinna być zawarta informacja na temat planowanych konkursów ofert w 2017 roku wraz z planowaną kwotą na ich dofinansowanie oraz datą ogłoszenia konkursu.

Należy opisać warunki realizacji konkursów i zawrzeć tam informacje o możliwości ewentualnych zmian w przedmiocie, kwocie i terminie ogłoszenia konkursu.

5. Kwestia wskaźników realizacji zadań

Należy docenić, że takie wskaźniki są stosowane w Programie. Jednak są to wskaźniki ilościowe: dotyczą liczby złożonych ofert, podpisanych umów, nie określają oczekiwanej zmiany społecznej jaka będzie rezultatem finansowania działań w ramach projektu. (Np. w Priorytecie IX – wskaźnikiem mógłby być spadek liczby utonięć w sezonie letnim np. o 10 %).

Wniosek

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia dotyczące wskaźników realizacji zadań, należy kontynuować prace nad wypracowaniem uniwersalnych wskaźników jakościowych, które będą odzwierciedleniem efektów realizacji zadań.

6. Konkurs Godni Naśladowania

Konkurs Godni Naśladowania jest autorską koncepcją Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Od kilkunastu lat jest z powodzeniem organizowany we współpracy z Urzędem Marszałkowskim i innymi partnerami. Niektóre Kategorie Konkursu są obsługiwane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego. Rada ceni sobie współpracę w tym zakresie z Urzędem Marszałkowskim, jednak zależy jej na tym, aby Konkurs utożsamiano przede wszystkim z autorem. W związku z powyższym niektóre zapisy w projekcie Programu powinny być doprecyzowane.

Np. zapis: *Priorytet IV. Działanie 6. Współpraca przy organizacji konkursu „Godni Naśladowania” w zakresie kategorii: na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowej województwa warmińsko-mazurskiego o charakterze międzynarodowym.*

powinien brzmieć:

Współpraca z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy

organizacji konkursu „Godni Naśladowania” w zakresie kategorii: na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowej województwa warmińsko-mazurskiego o charakterze międzynarodowym.

Wniosek

Dokonać uzupełnienia zapisu zgodnie z powyższą propozycją. Stosować podobny schemat zapisów w innych przypadkach.

7. Dodatkowe zadania w Priorytecie XIII

W Priorytecie XIII, dotyczącym rozwoju sektora obywatelskiego w województwie, brakuje kilku zadań wynikających z Programu wieloletniego oraz praktyki współpracy.

Do obszaru I. *Działanie 1.2. Organizacja pracy Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.* - należy dodać:

- pracę zespołu zadaniowego powołanego przez RDPP do wypracowania propozycji nowych form finansowania organizacji pozarządowych (w tym model stosowany przez Departament Sportu tj. podział dotacji przez Federację Sportu na poszczególne kluby sportowe, a także zdefiniowanie określenia „zadania o znaczeniu regionalnym” i in.),
- uważamy, że niezbędne są także cykliczne szkolenia osób oceniających oferty w konkursach oraz modernizacja sposobu oceny ofert, w tym aktualizacja karty oceny;
- udział RDPP w pracach Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego,
- inne planowane działania.

Działanie 1.3. Współpraca głównie z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego (...)

Należy uszczegółowić współpracę z ROPWWM. Należy usunąć z ww zdania słowo *głównie* - w przypadku opisu współpracy z innymi podmiotami zasadne jest uruchomienie kolejnego punktu.

Jako zadanie warto zapisać:

- zorganizowanie dorocznego spotkania Rady z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
- stała współpraca z Pełnomocnikiem Marszałka ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi (spotkania, przekaz informacji itp.);
- przekazywanie do konsultacji projektów aktów prawa miejscowego,
- zapraszanie przedstawicieli Rady do zespołów, grup roboczych itp.

Działanie 3.2. Współpraca z samorządami lokalnymi (...) należy dodać: współorganizacja Forum Rad Działalności Pożytku Publicznego. Fora są organizowane od kilku lat przez Stowarzyszenie ESWIP. Tegoroczne Forum było współorganizowane również przez ROPWWM.

Działanie 3.3. Współpraca Samorządu Województwa z organizacjami infrastrukturalnymi (...) – należy rozszerzyć ten ogólny zapis o współorganizację spotkania organizacji infrastrukturalnych, tak, aby takie spotkanie rzeczywiście zostało przeprowadzone w roku 2017.

Wniosek

Naniesienie powyższych zmian.

8. Nawiązywanie do branżowych dokumentów strategicznych

W części Priorytetów określone są dokumenty strategiczne, na podstawie których organizowane są konkursy grantowe. Jest to dobra praktyka, zwracająca uwagę na powiązanie konkursów grantowych z zaplanowanymi wcześniej celami i działaniami.

Wniosek

We wszystkich Priorytetach powinno być nawiązanie do dokumentów strategicznych, na podstawie których departamenty/biura/instytucje uruchamiają konkursy ofert na realizację określonych zadań.

9. Regranting

Wieloletni Program współpracy zakłada uruchomienie regrantingu jako nowej formy finansowania organizacji pozarządowych. Warto rozpocząć tą formę poprzez pilotażowe działanie zorientowane na obsługę niedużej grupy organizacji np. poprzez federację jako operatora.

Wniosek

Dopisać w stosownym miejscu Programu przeprowadzenie w roku 2017 pilotażowego regrantingu.

10. Kwestia terminu kwalifikowalności wydatkowania środków finansowych

W Rozdziale IV widnieje zapis: *Rozstrzygnięcie konkursu i zawarcie umów nastąpi po uchwaleniu przez Sejmik Województwa budżetu na rok 2017.*

W związku z tym, że od wielu lat zabiegamy o to, by zadania mogły być realizowane przez organizacje od początku roku kalendarzowego, zwłaszcza te, w których ponoszone są koszty stałe, należy uruchomić taką możliwość.

Wniosek

Należy dopisać: W sytuacji, gdy nastąpi to w roku 2017, organizacje, które otrzymały dofinansowanie w ramach konkursów ofert, mogą realizować zadania od dnia 1 stycznia 2017. Poniesione koszty do momentu podpisania umowy są kwalifikowalne.

11. Strona internetowa

W dziale poświęconym współpracy pozafinansowej (który powinien zostać skrócony, ponieważ wiele opisanych tam form znajduje się/powinno znajdować się w opisie Priorytetów), widnieje adres strony internetowej (www.wim.ngo.pl), która nie pełni już funkcji informacyjnej.

Należy dopisać, że organizacje, które otrzymują dofinansowanie ze środków Urzędu Marszałkowskiego są zobowiązane przekazać stosowaną informację do operatora strony www.rowop.pl.

Wniosek:

Usunąć adres strony wim.ngo.pl.

Dopisać informację o konieczności zamieszczania informacji o fakcie realizacji zadania finansowanego przez Urząd Marszałkowski na stronie rowop.pl.

12. Kwestia rekomendacji Komisji konkursowej

W dziale Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych, w punkcie 26. Komisja konkursowa na podstawie informacji zawartych w ofercie oraz ogłoszeniu konkursowym może doprecyzować zakres zadania, zaproponować kwotę dofinansowania a także wskazać pozycje wymienione w budżecie, które zostaną objęte dofinansowaniem. Rekomendacje powinny zostać zawarte w protokole, o którym mowa w ust. 25.

W praktyce oceny ofert zdarza się, że rekomendacje Komisji są nieadekwatne i niezrozumiałe. Członkowie Komisji, którzy nie znają praktyki pracy organizacji, nie zawsze trafnie rekomendują zmiany w zadaniach i budżecie. Nie jest też jasne, czy rekomendacje Komisji są obowiązujące dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego obsługujących konkurs grantowy, skoro ostateczne decyzje dotyczące oferty podejmuje Zarząd Powiatu.

Wydaje się, że rekomendacje Komisji powinny być tylko pomocnicze dla pracowników, którzy powinni móc negocjować z wnioskodawcą zakres zmian w ofercie.

Wniosek

Należy doprecyzować kompetencje członków Komisji konkursowych w zakresie oceny ofert. (Może być to jednym z zadań powołanej przez RDPP grupy zajmującej się kwestią finansowania).

13. Kwestia stosowania wieloletnich umów na realizację zadań

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pozwala na realizację zadań przez organizacje w wymiarze wieloletnim, do 5 lat. Taka możliwość w zbyt małym stopniu jest stosowana przez Urząd Marszałkowski. Umowy wieloletnie to dla strony samorządowej mniejszy nakład pracy nad corocznymi konkursami, a dla organizacji bezpieczna perspektywa kilkuletniego realizowania zadania. Warto dodać, że samorządy niższego szczebla coraz częściej stosują umowy wieloletnie.

Wniosek

Departamenty i Biura powinny dokonać analizy, które zadania mogą być zlecane na umowy wieloletnie i ogłaszać konkursy na realizację zadań w wymiarze wieloletnim.

Olsztyn, 15.10.2016